

УДК 159.9.07

Завязкіна Н. В.,

кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психодіагностики та
клінічної психології,
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка
E-mail: nmuz@ukr.net

Шелест Д. В.,

студентка,
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка
E-mail: darynashelест@gmail.com

СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ ПІДЛІТКІВ З ІСТЕРОЇДНИМИ РИСАМИ ОСОБИСТОСТІ

У статті представлено розгорнутий аналіз особливостей поведінки підлітків з істероїдними рисами особистості. Висвітлено результати емпіричного дослідження стосовно соціальної адаптації підлітків з наявними особистісними акцентуаціями, зокрема, істероїдною. Проаналізовано, які саме чинники впливають на відторгнення підлітка з істероїдними рисами особистості у міжособистісному спілкуванні.

Ключові слова: істероїдні риси особистості, акцентуація, соціальна адаптація, підлітковий вік.

The paper presents a detailed analysis of the behavior of adolescents with hysterical personality traits. It included results of the research of the social adaptation of teenagers with existing personal accentuation, including hysterical. It analyzes factors affecting an exclusion of teenager with hysterical personality traits in interpersonal communication.

Key words: hysterical personality traits, accentuation, social adaptation, adolescence.

Постановка проблеми. Одна з основних проблем підліткового віку – проблема спілкування з однолітками. Саме стосунки з товаришами перебувають у центрі уваги підлітка, саме вони багато в чому

визначають поведінку, діяльність, а в подальшому впливають на формування соціальних установок і його особистості у цьому віці. Для підлітка важливо зайняти значуще місце серед однолітків, бути визнаним в групі або лідером у своєму колективі. Але не кожен підліток може цього досягти, тому як індивідуальні особливості акцентуованих особистостей та соціальні установки багатьох підлітків заважають зайняти високе статусне місце, соціалізуватися саме в тій соціальній групі, яка для них є бажаною. Нерідко це пов'язано з тим, що підлітки не можуть правильно оцінити себе, усвідомити індивідуальні властивості характеру і тому не можуть знайти адекватну для себе референтну групу.

Часто діти з яскраво вираженими істероїдними рисами можуть сприйматися членами групи як агресивні, невірноважені, схильні до демонстративних вчинків. Своєю поведінкою такі підлітки намагаються привернути увагу однолітків, але тим самим ще більше віддаляють себе від колективу. Підлітків цієї групи відрізняють: висока самооцінка, прагнення визнання і тенденція до лідерства. Труднощі в спілкуванні з однолітками, у таких дітей часто пов'язані з неправильним уявленням про свій реальний статус у групі.

Підлітковий вік – це період становлення особистості, який завжди чимало проблем батькам, педагогам та насамперед самій дитині. Тож яким буде її майбутнє залежить від того, як вона проживе цей важкий момент свого дорослішання. Тому важливого значення набуває аналіз особливостей соціальної взаємодії та соціальної адаптації підлітка з істероїдними рисами особистості, а також визначення чинників поведінки, які саме впливають на здобуття певного соціального статусу істероїдним підлітком задля створення найбільш комфортних соціально-педагогічних умов для формування особистості дитини.

Аналіз досліджень і публікацій. Поняття істероїдних рис розглядається по-різному залежно від концепції, в якій вони вивчаються. Та, здебільшого, трактування істероїдних рис базується на психоаналітичній концепції, за якою істеричні особи характеризуються високим рівнем тривоги, напруженості і реактивності - особливо в міжособистісній взаємодії, а основними критеріями для визначення є здатність до витіснення та демонстративність [9].

Під акцентуованими рисами розуміються ті індивідуальні риси, які мають тенденцією до переходу в патологічний стан, тобто крайні варіанти норми [8]. Істероїдна акцентуація характеризується яскраво вираженим егоцентризмом і жагою бути в центрі уваги. Особистості з цією рисою важко переносять удари по егоцентризму, відчувають

страх викриття і боязнь бути осміяними. Для них характерні завзятість, ініціативність, комунікативність та активна життєва позиція [2].

У підлітковому віці істероїдні риси виражаються найяскравіше. Це пов'язано, по-перше, із фізіологічними змінами в організмі підлітка, що призводять до «демонстрації» вроджених акцентуацій; по-друге, з кризою пубертатного періоду; по-третє із недостатньою виробленістю копінг-стратегій та контролю над власними емоціями. Характерними рисами істероїдності саме у підлітковому віці є демонстративний суїцид, втеча з дому, висока емоціональна лабільність та конфліктність із однолітками [3].

Найпоширенішим тлумаченням проблем підліткового віку є концепція «кризи ідентичності», тобто проблема визначення себе як особистості. Тож гостро постає проблема самовизначення у групі та соціумі. Суть «підліткового комплексу» складають властиві цьому віку певні психологічні особливості, поведінкові моделі, специфічно-підліткові поведінкові реакції на дії навколишнього соціального середовища. Ще одна проблема соціалізації підлітка полягає у знецінюванні зв'язків та підтримки з боку родини, водночас як прагнення отримати схвалення від однолітків не завжди реалізується. Різке збудження та підвищення подразливості нервової системи підлітка, призводить до сприйняття ним навколишнього середовища надто категорично, а відтак – до ускладнення соціальної взаємодії з оточенням. Фізіологічні зміни, вплив гормонів спричиняє емоційну лабільність, що призводить до частих конфліктів, стресогенних ситуацій [7].

Однією з центральних проблем є проблема самооцінки, особливо свого місця в соціумі. У силу своїх вікових особливостей підлітки набагато частіше інших вікових груп можуть стати дезадаптованими в результаті внутрішньої або зовнішньої (іноді комплексної) дизгармонізації взаємодії особистості із собою або оточенням, що проявляється у внутрішньому дискомфорті, порушеннях стосунків, поведінки та діяльності [1].

На тлі підліткових проблем у соціалізації, істероїдна особистість переживає ще більшу тривожність через своє місце у соціальній групі. Адже самооцінка та сприймання власного «Я» часто формується на основі соціального схвалення і прийняття. Реакції групування з однолітками істероїдної особистості завжди пов'язані з прагненням до лідерства або на виняткове становище у групі. Риса істероїдної особистості, які ми визначили раніше, набувають більшої вираженості саме у підлітковому віці. Відповідно, посилюються і проблеми в соціальній адаптації підлітка.

Виділення невіршених раніше частин проблеми. Особливостями прояву істероїдного підлітка в соціальній адаптації є демонстративність, поєднання різноспрямованих тенденцій і прагнень, фантазійність, емоційна лабільність та домінування таких захисних механізмів, як витіснення і відреагування назовні. Такі риси можуть спричиняти значні коливання у міжособистісній взаємодії: від агресивності до прагнення прийняття і емпатійної залученості. Такі полярні зміни провокують тривогу як самої істероїдної особистості, так і оточуючої групи, що спричинює неоднозначне ставлення до неї.

Тож не дивно, що стосовно місця істероїдної особистості в групі, погляди дослідників різняться. Так, прибічники психоаналітичної концепції говорять про творчість та «теплоту» істероїдної особистості, що приваблює оточення [10]. Вчені пострадянського простору наголошують на неминучості відторгнення істероїдної особистості соціумом через брехливість та нав'язливу демонстративність [3]. Враховуючи риси істероїдної особистості, які ми виокремили раніше, варто зазначити про її неоднозначність. Її емпатійність та високий емоційний інтелект на противагу фантазійності і надмірній емоційній лабільності, що можуть «відштовхнути» від театральної особистості. Тож нині є необхідним виявлення реального соціального статусу підлітків із істероїдними рисами особистості. Тому в нашому дослідженні ми проаналізували ставлення групи до істероїдних підлітків (позитивне чи негативне) та його причини.

Мета статті - проаналізувати рівень успішності соціальної взаємодії підлітка з істероїдним типом особистості, визначити, які особливості поведінки істероїдної особистості впливають на соціальний статус підлітка.

Виклад основного матеріалу. Для аналізу успішності соціальної адаптації підлітків з істероїдними рисами особистості було проведено емпіричне дослідження. Вибірку складали підлітки 13–17 років, учні 8–11 класів загальноосвітньої школи. Вік був обраний саме у таких межах, адже у дослідженні ми спирались на концепцію кризових періодів Л. С. Виготського, згідно з якою пубертатним вважається період 13–17 років.

Загальна кількість досліджуваних – 143 особи. На кожній паралелі з 8-го по 11-й клас – 2 класи. Тобто аналізувалося 8 класів. Кількість учнів різниться, але в середньому складає 17–20 осіб у класі. Також варто зауважити, що з 10-го класи різняться у паралелі за напрямом – поділяються на правовий (гуманітарні науки) та математичний.

Досліджуваним підліткам були запропоновані для проходження «Модифікований опитувальник для ідентифікації типів акцентуацій

характеру у підлітків» [4], «Оцінка агресивності у стосунках» [6] та соціометрія [5]. Опитування проводилось у кожному класі окремо під контролем психолога та педагогічного працівника. Учні не були обмежені у часі для проходження кожної з методик. Дані збиралися у лютому-березні 2015 року.

Після отримання даних першим етапом було визначення діагностичної групи – підлітків із вираженими істероїдними рисами особистості. Враховуючи усі інструкції щодо встановлення типу акцентуації, ми виявили діагностичну групу – 28 підлітків із істероїдною акцентуацією. Контрольна група – підлітки без акцентуацій – склала таку саму кількість – 28 осіб.

Варто відзначити, що класи у даній гімназії формуються на основі успішності учнів. Тобто, діти з більшою успішністю навчаються у клас «А», а з меншою – в «Б». Згодом, після 9-го класу, класи переформовують у математичний («М»), що формується на базі «А»-класу, та гуманітарно-правовий («П»), що формується на базі паралельного класу. Одразу можна вирізнити кількість істероїдних підлітків у «А» та «Б»-класах. Середня кількість підлітків з істероїдною акцентуацією у «А» та «М»-класах на усіх паралелях є в 2 рази нижчою (2–3 особи), аніж у «Б» та «П» (5–6 осіб). Тобто можна говорити про схильність істероїдних особистостей до гуманітарних наук. Це пояснюється фізіологічною концепцією, що визначає передумови до виникнення істероїдних рис домінуванням правої півкулі. Також можна припустити, що успішність у навчанні не є домінуючою потребою істероїдного підлітка.

Важливою також виявилась характеристика педагогічного складу 8-«Б», 9-«Б» та 10-«П» класів як «некерованих», тобто тих, що найважче піддаються педагогічному та корекційному впливу. Саме у цих класах простежується найбільша кількість підлітків із акцентуаціями, в тому числі, і істероїдними. Керуючись оцінкою педагогічного колективу школи, можна говорити про «проблемність» у навчанні такого підлітка через надто сильний вплив внутрішніх переживань, зумовлених наявністю певної акцентуації. Водночас як класи із більшою кількістю дітей без виявлених акцентуацій сприймаються педагогічними працівниками як більш «спокійні».

Помітним також є зменшення кількості підлітків із вираженими істероїдними рисами в 11-му класі. З усієї вибірки їхня кількість складала лише 4 особи. Можна зробити припущення, що істероїдні риси набувають «згладження» із закінченням пубертатного періоду, яке підтверджується дослідниками даної проблеми; або учні 11-го класу, навіть істероїдного типу особистості, меншою мірою зосередженні на

самовираженні через зростання тривожності, пов'язаної із вступом до ВНЗ.

Загалом, варто відзначити, що кількість істероїдних підлітків складала 19,6% з усієї вибірки, так само як і підлітки без виражених акцентуацій та 60,8% склали підлітки з вираженням інших акцентуацій. Така значна перевага в бік акцентуєйованих особистостей є підтвердженням судження про найбільшу вираженість акцентуєйованих рис у підлітковому віці.

Після формування статистичної бази даних використано критерій Пірсона для виявлення кореляцій між рівнем агресії у міжособистісному спілкуванні та вираженістю істероїдних рис. Його використання було доцільним, враховуючи те, що обидві шкали представлені у метричному вигляді. У шкалі агресивності ми представили бали, отримані за опитувальником А. Ассінгера, у істероїдності – кількість набраних балів за шкалою демонстративності опитувальника МПДО. Для аналізу взято підлітків із яскраво вираженими істероїдними рисами і підлітків без акцентуацій та отримано наступні дані (рис. 1).

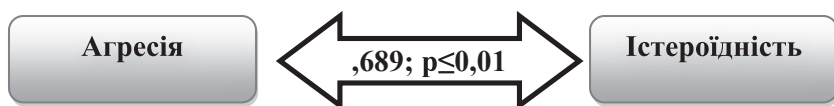

Рис. 1. Кореляційний зв'язок між вираженістю істероїдних рис особистості та агресією у міжособистісному спілкуванні

У результаті аналізу виявлена значуща кореляція між рівнем істероїдності та агресією у міжособистісному спілкуванні. Це підтверджує припущення, висунуті нами під час проведення теоретичного аналізу. Робимо наступне припущення: такий рівень агресії у міжособистісному спілкуванні може спричиняти труднощі у сприйманні підлітка групою. Тож наступним кроком стає аналіз результатів соціометрії.

Основні дані ми отримали в результаті застосування програми «SociometryPro». Це комп'ютерна програма, що обчислює статистичні дані результатів соціометрії. Дані представляють собою числові значення, що виражають в кількісному показнику успішність соціальної взаємодії суб'єкта та соціоматрицю, в якій представлена позиція кожного індивіда в групі.

Важливо зауважити, що графічні показники соціометрії свідчать про те, що у всіх класах учні займають досить рівні позиції. Лідери вирізняються лише на аналізі без врахування негативних виборів. Тобто,

навіть лідерські позиції нівелюються негативними виборами іншої мікрогрупи. В жодному класі не виявлено відторгнених учнів, що свідчить про високу згуртованість навчального колективу.

Характерні особливості, які ми виявили після проведення соціометрії:

- висока згуртованість колективу;
- відсутність безумовних лідерів та відторгнених;
- висока кореляція між виборами у навчальній та особистій сфері, тобто, учні зацікавлені проводити час із тими, хто досягає успіхів у навчанні.

Такі тенденції ускладнюють дослідження, адже «розмитість» соціальних ролей призведе до слабшої кореляції між чинниками. До того, специфічні особливості вплинуть на результати дослідження.

Для аналізу результатів соціометрії використовувався критерій Пірсона, адже усі шкали були представлені у метричному вигляді.

Основними шкалами для аналізу соціометрії були:

1) авторитет у навчальній сфері – індекс значущості даного суб'єкта для групи за критерієм взаємодії у навчанні, що вираховується за кількістю позитивних виборів;

2) відторгнутість у навчальній сфері – індекс значущості даного суб'єкта для групи за критерієм взаємодії у навчанні, що вираховується за кількістю негативних виборів за даною ознакою;

3) статус у навчанні – співвідношення авторитету та відторгнення у навчанні, що є показником привабливості суб'єкта для групи за критерієм взаємодії у навчанні;

4) авторитет у сфері міжособистісного спілкування – індекс значущості даного суб'єкта для групи за критерієм неформальної міжособистісної взаємодії, що вираховується за кількістю позитивних виборів;

5) відторгнутість у сфері міжособистісного спілкування – індекс значущості даного суб'єкта для групи за критерієм неформальної міжособистісної взаємодії, що вираховується за кількістю негативних виборів;

6) задоволення від соціальної взаємодії – характеризує кількість взаємних виборів суб'єкта за критерієм неформальної міжособистісної взаємодії;

7) статус у сфері міжособистісного спілкування – співвідношення авторитету та відторгнення у сфері міжособистісного спілкування, що є показником привабливості суб'єкта для групи за даним критерієм.

При аналізі впливу істероїдних рис на успішність реалізації взаємодії у навчанні, ми виявили, що це єдиний критерій, за яким наявна зворотна кореляція (табл. 1).

Таблиця 1

Кореляційні зв'язки між вираженістю істероїдних рис особистості та успішністю реалізації взаємодії у навчанні

Шкали	Істероїдність	Статус (навчання)
Істероїдність	1	-,023
Статус (навчання)	-,023	1
Авторитет (навчання)	-,069	,736**

Примітка: * – значущість на рівні $p \leq 0,05$; ** – значущість на рівні $p \leq 0,01$

Звичайно, це не значуща кореляція, яка не може бути достовірним твердженням зворотного зв'язку, але можна припустити, що підлітки з істероїдною акцентуацією менш привабливі для взаємодії у навчальній сфері, адже сприймаються групою як непослідовні та такі, що не приділяють надмірної уваги навчанню. Ми звернули увагу на даний зв'язок лише тому, що він був єдиним від'ємним при аналізі усіх шкал.

Статистично значуща кореляція простежується між рівнем вираженості істероїдних рис та статусом і відторгненням у сфері міжособистісної взаємодії (табл. 2).

Таблиця 2

Взаємозв'язок між вираженістю істероїдних рис особистості та статусом і відторгненням у сфері міжособистісної взаємодії

Шкали	Істероїдність	Статус	Авторитет
Істероїдність	1	,281*	,020
Статус	,281*	1	,713**
Авторитет	,020	,713**	1
Відторгнення	,339*	,352**	-,405**

Примітка: * – значущість на рівні $p \leq 0,05$; ** – значущість на рівні $p \leq 0,01$

Наявні кореляції не є статистично значущими, але, враховуючи невелику вибірку та чинники, перераховані вище, їх можна розглядати як взаємопов'язані. Високий рівень істероїдності корелює з відторгненням у міжособистісних стосунках (дружбі). Але варто також відзначити високу кореляцію із статусом.

Відсутня кореляція між істероїдністю та авторитетом свідчить про те, що істероїдні підлітки так як і підлітки без акцентуацій, отримують приблизно однакову кількість позитивних виборів.

Одним з чинників дезадаптації істероїдного підлітка у соціумі є емоційна лабільність та агресія у міжособистісному спілкуванні (табл. 3).

Таблиця 3

Кореляційні зв'язки між рівнем агресивності у міжособистісному спілкуванні та відторгненням у групі

Шкали	Істероїдність	Відторгнення
Істероїдність	1	,339*
Відторгнення	,339*	1
Агресія	,689**	0,88

Примітка: * – значущість на рівні $p \leq 0,05$; ** – значущість на рівні $p \leq 0,01$

За результатами аналізу ми бачимо, що істероїдність високою мірою корелює з агресією, але агресія не знаходиться у тісному взаємозв'язку із відторгненням у міжособистісному спілкуванні.

Висновки. За результатами дослідження виявлено особливості прояву істероїдних рис особистості підлітка, що можуть перешкоджати йому в успішній реалізації соціальної взаємодії. Такими особливостями є демонстративність, поєднання різноспрямованих тенденцій і прагнень, фантазійність, емоційна лабільність, агресивність у міжособистісній взаємодії та домінування таких захисних механізмів, як витіснення та відреагування назовні. Ці риси можуть спричиняти значні коливання у міжособистісній взаємодії: від агресивності до прагнення прийняття і емпатійної залученості. Такі полярні зміни викликають тривогу як самої істероїдної особистості, так і оточуючої групи, що спричинює неоднозначне ставлення до неї.

У результаті дослідження виявлено, що більшість підлітків з істероїдними рисами навчається у класах гуманітарного спрямування. При цьому, ці класи суб'єктивно сприймаються педагогічними керівниками як більш «складні», що може свідчити про те, що навчальна сфера не є визначальною для істероїдного підлітка.

Виявлено значущу кореляцію між вираженістю істероїдних рис та рівнем агресії у міжособистісному спілкуванні. Висока емоційна лабільність та демонстративність істероїдної особистості пов'язана з високим рівнем міжособистісної агресії і міжособистісних конфліктів.

Виявлено зв'язок між рівнем вираженості істероїдних рис особистості та відторгненням у сфері міжособистісної взаємодії, що свідчить про певне неприйняття істероїдних підлітків у групі. Також варто відзначити кореляцію із статусом, яка означає, що підлітки з істероїдними рисами особистості є привабливими для групи в цілому та об'єктом її уваги. Відсутня кореляція між істероїдністю та авторитетом свідчить про те, що істероїдні підлітки такою самою мірою, як і підлітки без акцентуацій, отримують приблизно однакову кількість позитивних виборів. З цього випливає, що істероїдні підлітки є

популярнішими у соціальній групі, але однолітки ставляться до них неоднозначно – вони отримують як велику кількість позитивних, так і негативних виборів з їхнього боку. Водночас підлітки без виражених акцентуацій є менш популярними, але отримують, здебільшого позитивні вибори з боку групи.

Під час аналізу результатів дослідження ми відзначили, що вираженість істероїдних рис високою мірою корелює з агресією, але агресія не знаходиться у тісному взаємозв'язку із відторгненням у міжособистісному спілкуванні. Отже, агресія, певною мірою, може бути причиною неприйняття істероїдного підлітка у групі, однак не є єдиною та основною. Це підтверджує висунуті нами припущення про цілу низку причин соціальної дезадаптації підлітка з істероїдними рисами.

Перспективи подальших досліджень. Базуючись на результатах емпіричного дослідження і вивченні теоретичного матеріалу, виявлено низку проблем, з якими зіштовхується підліток з істероїдними рисами особистості. Враховуючи знання з психодіагностики, консультування, вікової психології та глибинного вивчення даної проблеми, розроблятимуться практичні рекомендації психолого-педагогічному персоналу для роботи з підлітками із акцентуйованими рисами характеру та буде створено психокорекційну тренінгову програму, що впроваджуватиметься у навчальних закладах. За результатами дослідження динаміки змін після впровадження програми психокорекційного впливу можна буде зробити висновок про її ефективність та доцільність використання у навчальних закладах.

Список використаних джерел

1. Еникеева Д. Д. Пограничные состояния у детей и подростков / Д. Д. Еникеева. – М. : »ACADEMA», 1998. – С. 215–224.
2. Леонгард К. Акцентуированные личности (Akzentuierte Persnlichkeiten) / К. Леонгард. – Берлін, 1976. – 328 с.
3. Личко А. Е. Патохарактерологические исследования у подростков / А. Е. Личко, Н. Я. Иванов. – Л. : Изд. инст. им. Бехтерева, 1981. – С. 5–28.
4. Личко А. Е. Патохарактерологический диагностический опросник для подростков и опыт его практического использования / А. Е. Личко, Н. Я. Иванов. – П. : изд. инст. им. Бехтерева, 1976.
5. Морено Я. Л. Социометрия: Экспериментальный метод и наука об обществе / Я. Л. Морено. – М. : Академический проект, 2001. – 320 с.
6. Райгородский Д. Я. Практическая психодиагностика. Методики и тесты : учебное пособие / Д. Я. Райгородский. – Самара, 2001. – С.180–184.
7. Эриксон Э. Идентичность: юность и кризис / Э. Эриксон. – М. : Флинта, МПСИ, Прорпесс, 2006. – 352 с.
8. Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders: DSM-IV. – 4-th edition. – Washington: American Psychiatric Publishing. – 1994.

9. Freud S. The psychopathology of everyday life / S. Freud. – London, 1901. – 349 p.
10. McWilliams N. Psychoanalytic diagnosis: Understanding personality structure in the clinical process / N. McWilliams. – New York: The Guilford Press, 1994.

References transliterated

1. Enikeeva D. D. Pogranichnye sostojanija u detej i podrostkov / D. D. Enikeeva. – M. : »ACADEMA», 1998. – S. 215–224.
2. Leongard K. Akcentuirovannyje lichnosti (Akzentuierte Personenlichkeiten) / K. Leongard. – Berlin, 1976. – 328 s.
3. Lichko A. E. Patoharakterologicheskie issledovanija u podrostkov / A. E. Lichko, N. Ja. Ivanov. – L. : Izd. inst. im. Behtereva, 1981. – S. 5–28.
4. Lichko A. E. Patoharakterologicheskij diagnosticheskij oprosnik dlja podrostkov i opyt ego prakticheskogo ispol'zovanija / A. E. Lichko, N. Ja. Ivanov. – P. : izd. inst. im. Behtereva, 1976.
5. Moreno Ja. L. Sociometrija: Jeksperimental'nyj metod i nauka ob obshhestve / Ja. L. Moreno. – M. : Akademicheskij proekt, 2001. – 320 s.
6. Rajgorodskij D. Ja. Prakticheskaja psihodiagnostika. Metodiki i testy : uchebnoe posobie / D. Ja. Rajgorodskij. – Samara, 2001. – S.180–184.
7. Jerikson Je. Identichnost': junost' i krizis / Je. Jerikson. – M. : Flinta, MPSI, Progress, 2006. – 352 s.
8. Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders: DSM-IV. – 4-th edition. – Washington: American Psychiatric Publishing. – 1994.
9. Freud S. The psychopathology of everyday life / S. Freud. – London, 1901. – 349 p.
10. McWilliams N. Psychoanalytic diagnosis: Understanding personality structure in the clinical process / N. McWilliams. – New York: The Guilford Press, 1994.

Abstract

Zavyazkina N. V.,

PhD (Candidate of Psychological Sciences),
Docent

Shelest D. V.,

Student

SOCIAL ADAPTATION OF TEENAGERS WITH HYSTERICAL PERSONALITY TRAITS

The paper presents a detailed analysis of the behavior of adolescents with hysterical personality traits. It includes results of the research of the social adaptation of teenagers with existing personal accentuation, including hysterical. It analyzes factors affecting an exclusion of teenager with hysterical personality traits from interpersonal communication.

We found significant correlation between the severity of hysterical features and level of aggression in interpersonal communication. The high rate of correlation confirms our assumption that high emotional lability may lead to a high level of interpersonal aggression and interpersonal conflicts.

Using correlation analysis we discovered the link between the level of severity of hysterical personality traits and rejection in interpersonal interaction. It confirmed our assumptions about certain rejection of hysterical teenagers in the group. Also we found a correlation with status, which means that teens with hysterical personality traits are attractive for the group, they're objects of group's attention. No correlation between hysterical traits and authority indicates that hysterical teenagers in this same extent as teenagers without this accentuation get about the same amount of positive election. So hysterical teenagers are more popular in a social group, but the peers treat them ambiguously - they receive a large number of both positive and negative peer election. Teenagers without marked accentuation are less popular, but get mostly positive election of the group.

The study has found features of personality traits of hysterical teenager that may hinder him in the successful implementation of social interaction. It's an ostentation, combination of countervailing tendencies and aspirations, emotional lability, aggression in interpersonal interactions and defense mechanism of repression. These features can cause significant fluctuations in interpersonal interactions: from aggression to acceptance. These polar changes may frustrate hysterical personality and the surrounding group.
